

СУЧАСНА ХІМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ І НОМЕНКЛАТУРА – НЕОБХІДНИЙ І ОБОВ'ЯЗКОВИЙ ІНСТРУМЕНТ У ВИКЛАДАННІ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Голуб О.А., професор, декан факультету природничих наук
Національний університет “Києво-Могилянська академія”

Знання хімії, базоване на правильному назовництві, є першою умовою успішного засвоєння хімічних та суміжних дисциплін. Використання у навчанні і майбутній професійній діяльності хімічної довідкової літератури, в тому числі англомовної, яка застосовує міжнародні хімічні терміни, вимагає від майбутніх спеціалістів розуміння назв хімічних понять, якими послуговуються міжнародні терміносистеми. Першим кроком до такого розуміння повинна стати хімічна освіта на основі міжнародної хімічної термінології і номенклатури. Саме знання сучасної міжнародної хімічної термінології і номенклатури хімічних сполук дає можливість доступу до різноманітних міжнародних джерел інформації як друкованих, так і ресурсів Інтернет про хімічні речовини, їхні властивості, правила безпечного поводження, методи знешкодження та утилізації. Упорядкована хімічна термінологія та номенклатура, що розробляється на основі міжнародної, дозволить при її успішному засвоєнні у шкільних та університетських курсах гармонізувати українську та міжнародну терміносистеми в галузі хімічної освіти і науки. Поширення інформації про хімічну термінологію і номенклатуру нерозривно пов'язане з поширенням знань про культуру української мови і є протидією суржику, що захоплював і продовжує невпинно захоплювати всі верстви населення України, у тому числі ланки середньої і вищої освіти. Прагматизм та історичний досвід розвитку науково-технічних термінологій, а також вимоги часу і тенденції розвитку хімічної науки дозволяють сформулювати основні принципи сучасної української термінології й номенклатури [1-3]: 1) стандартизація назв хімічних елементів; 2) узгодження систематичних назв хімічних елементів з їх символами і назвами сполук; 3) наближення до міжнародних термінів і стандартів (зокрема, рекомендацій IUPAC); 4) внутрішня логіка і взаємозв'язок термінів, правил номенклатури, їхня зрозумілість навіть для початківців; 5) мінімум правил, мінімум винятків; 6) підпорядкування наукових термінів міжнародній термінології; 7) підпорядкування термінів, хімічних назв правилам українського правопису та узгодження з ними і загальне дотримання культури мови; 8) дбайливе ставлення до наукових надбань минулого і сучасного; 9) комп'ютерна реалізація інформації та її розміщення в Інтернеті.

1. Корнілов М.Ю., Білодід О.І., Голуб О.А. Термінологічний посібник з хімії. – К.: Віпол. – 1996. – 254 с.
2. Сегада А., Голуб О., Стоєцький А. Неорганічна хімія. – Тернопіль: Підручники і посібники. – 2005. – 48 с.
3. Корнілов М., Голуб О., Гордієнко О., Толмачова В., Ковтун О. Проблеми трансформації хімічних термінів // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми української термінології”. – 2012. – № 733. – С. 107-109.